

Lag om Tillstånds- och tillsynsverket

1 kap. Allmänna bestämmelser

1 § Ställning och verksamhetsidé

För skötseln av särskilt föreskrivna tillstånds-, tillsyns-, registrerings-, verkställighets- och styrningsuppgifter och för bevakning av allmänintresset finns det statliga Tillstånds- och tillsynsverket, nedan *verket*. Verket är en rikstäckande och sektorsövergripande myndighet som hör till statens centralförvaltning och som genom växelverkan i regionerna ska trygga de grundläggande fri- och rättigheterna och rättssäkerheten. Verkets verksamhetsidé är att arbeta kundorienterat och tväradministrativt och att utnyttja multiprofessionell sakkunskap i arbetet. Verket hör till finansministeriets förvaltningsområde.

2 § Verksamhetsområde

Verkets verksamhetsområde är hela landet, om inte något annat särskilt förskrivs.

3 § Ansvarsområden och uppgifter

Verket sköter enligt vad som särskilt föreskrivs uppgifter inom följande ansvarsområden:

- 1) ansvarsområdet för social- och hälsovård, vilket inbegriper tillstånds-, registrerings-, styrnings-, tillsyns-, och finansieringsuppgifter och uppgifter som den myndighet där ändring söks inom social- och hälsovård, hälsoskydd, alkohol- och tobaksförvaltning och förvaltning av adoptionsärenden,
- 2) ansvarsområdet för småbarnspedagogik, utbildning och kultur, vilket inbegriper tillstånds-, tillsyns-, styrnings-, och finansieringsuppgifter och uppgifter som den myndighet där ändring söks inom småbarnspedagogik, undervisning, utbildning, bibliotek, idrott, ungdomar och gravsättning,
- 3) ansvarsområdet för miljö, vilket inbegriper tillstånds-, styrnings-, planerings- och tillsynsuppgifter inom miljöskydd, naturvård, områdesanvändning, byggande, vattenvård och havsvård, tillstånds-, och tillsynsuppgifter i vattenhushållningsärenden samt uppgifter i anslutning till miljökonsekvensbedömning och andra uppgifter som gäller användning och skydd av miljön,
- 4) ansvarsområdet för arbetarskydd, vilket inbegriper tillstånds-, tillsyns- och styrningsuppgifter inom arbetarskyddsförvaltning samt produkttillsyn över tekniska anordningar som i väsentlig omfattning är avsedda för arbetsbruk,
- 5) ansvarsområdet för räddningsväsende och beredskap, vilket inbegriper tillsyn över räddningsväsendet, tillsyn över och utvärdering av kvalitet, tillgång och nivå på tjänster inom räddningsväsendet, utvärdering av övningar med tanke på storolyckor för objekt som medför särskild risk, administration och styrning av flygspaning efter skogsbränder, uppgifter i anslutning till statsunderstöd för räddningsväsendet, organisering av det regionala beredskapssamarbetet och främjande av säkerhetsplaneringen inom region- och lokalförvaltningen.

Verket kan också ha andra uppgifter enligt vad som särskilt föreskrivs.

2 kap. Organisation

4 § Organisationen

Verket är för skötseln av sina uppgifter indelat i avdelningar. Vid verket kan det också finnas verksamhetsenheter som inte hör till någon avdelning. Avdelningarna och de verksamhetsenheter som inte hör till någon avdelning kan ha funktionella och regionala enheter enligt vad som bestäms i deras arbetsordning.

Verket är indelat i följande avdelningar:

- 1) avdelningen för social- och hälsovård, som sköter uppgifter enligt 3 § 1 mom. 1 punkten,
- 2) avdelningen för småbarnspedagogik, utbildning och kultur, som sköter uppgifter enligt 3 § 1 mom. 2 punkten,
- 3) miljöavdelningen, som sköter uppgifter enligt 3 § 1 mom. 3 punkten,
- 4) arbetarskyddsavdelningen, som sköter uppgifter enligt 3 § 1 mom. 4 punkten,
- 5) avdelningen för räddningsväsende och beredskap, som sköter uppgifter enligt 3 § 1 mom. 5 punkten,
- 6) förvaltningsavdelningen, som sköter uppgifter i anslutning till verkets interna förvaltning och andra uppgifter som på grund av sin natur inte sköts av andra avdelningar.

På organiseringen av verksamheten och uppgifterna vid arbetarskyddsavdelningen tillämpas, om inte något annat föreskrivs i denna lag, lagen om arbetarskyddsförvaltningen (16/1993). Arbetarskyddsavdelningen är oberoende vid skötseln av arbetarskyddsuppgifter. Miljöavdelningen är oberoende vid skötseln av tillstånds- och tillsynsuppgifter. Verksamheten vid dessa avdelningar ska organiseras så att oberoendet och opartiskheten i dessa uppgifter tryggas, och avdelningarna får inte ges sådana andra uppgifter som kan äventyra en behörig och oberoende skötsel av uppgifterna.

Vid miljöavdelningen finns en enhet som bevakar allmänintresset vid beslutsfattande och ändringssökande som gäller miljön. Enheten har självständig beslutanderätt vid sin bevakning av allmänintresset. Verksamheten vid enheten ska organiseras så att dess oberoende och opartiskhet i dessa uppgifter tryggas, och enheten får inte ges sådana andra uppgifter som kan äventyra en behörig och oberoende skötsel av uppgifterna.

Vid avdelningen för småbarnspedagogik, utbildning och kultur finns en svenskspråkig enhet. Bestämmelser om enhetens uppgifter och om särskilda behörighetsvillkor för tjänsterna utfärdas genom förordning av statsrådet.

Vid verket ordnas intern revision.

Bestämmelser om de verksamhetsenheter som avses i 1 mom. får utfärdas genom förordning av statsrådet. Bestämmelser om avdelningarnas, verksamhetsenheternas och de andra enheternas huvudsakliga uppgifter och om grunderna för verkets organisation i övrigt får utfärdas genom förordning av statsrådet. Vilka uppgifter som hör till avdelningarna, verksamhetsenheterna och de andra enheterna kan bestämmas närmare i verkets arbetsordning.

Verket har sitt huvudsakliga verksamhetsställe i (kommunens namn) och ett verksamhetsställe i varje samarbetsområde för social- och hälsovården. Dessutom kan verket ha andra arbetsställen. Om verksamheten vid verket organiseras i regionala enheter som avses i 1 mom., ska de, om inte något annat följer av särskilda skäl, grunda sig på landskapsindelningen, och man ska sträva efter att samordna områdesindelningen med andra myndigheter som är centrala för skötseln av uppgifterna. Verksamheten vid verket ska organiseras så att de språkliga rättigheterna tillgodoses. Verkets verksamhetsställen och arbetsställen bestäms i verkets arbetsordning. Bestämmelser om målen för ordnandet av tillgången till verkets tjänster och för placeringen av verkets enheter och funktioner finns i lagen om grunderna för tillgången till statliga tjänster och placeringen av funktioner (728/2021).

3 kap. Ledning

5 § Ledningen

Verket leds av en generaldirektör. Generaldirektören svarar gentemot finansministeriet och de övriga styrande ministerier som nämns i 9 § för att verksamheten vid verket leder till resultat och för att resultatmålen nås.

Varje avdelning inom verket leds av en avdelningschef, som är direkt underställd generaldirektören. Avdelningschefen svarar gentemot generaldirektören för att avdelningens verksamhet ger resultat och resultatmålen nås som en del av verkets resultat. Avdelningschefen för arbetarskyddsavdelningen svarar gentemot social- och hälsovårdsministeriet för avdelningens resultat och resultatmål.

Varje verksamhetsenhet inom verket leds av en direktör för verksamhetsenheten. Direktören för verksamhetsenheten svarar gentemot generaldirektören för att verksamhetsenhetens verksamhet ger resultat och för att resultatmålen nås som en del av verkets resultat.

Varje chef för en enhet vid en avdelning eller verksamhetsenhet svarar för att enhetens verksamhet ger resultat och för att resultatmålen nås som en del av avdelningens eller verksamhetsenhetens och verkets resultat.

Verket har en ledningsgrupp som ska stödja generaldirektören så att verkets resultatmål nås samt vid samordningen av funktionerna och ledningen av verket i övrigt. Generaldirektören är ordförande för ledningsgruppen. Ledningsgruppens övriga sammansättning och närmare uppgifter bestäms i verkets arbetsordning.

6 § Beslutanderätt

Generaldirektören avgör ärenden som inte hör till de avdelningar som avses i 4 § 2 mom. 1–5 punkten eller de nämnder och organ som avses i 15 §, om inte något annat föreskrivs. Generaldirektören avgör ärenden som hör till förvaltningsavdelningen och verksamhetsenheterna, om det inte i arbetsordningen har bestämts att någon annan tjänsteman har beslutanderätt.

Generaldirektören har rätt att avgöra ärenden som en tjänsteman vid verket enligt verkets, förvaltningsavdelningens eller en verksamhetsenhetens arbetsordning får avgöra, med undantag för ärenden som ska avgöras vid de avdelningar som avses i 4 § 2 mom. 1–5 punkten.

Ärenden som hör till en avdelning som avses i 4 § 2 mom. 1–5 punkten ska i enlighet med avdelningens arbetsordning avgöras av avdelningschefen eller av en annan tjänsteman, om inte något annat föreskrivs. Avdelningschefen har rätt att avgöra ärenden som en tjänsteman vid avdelningen enligt avdelningens arbetsordning får avgöra, om inte något annat föreskrivs.

7 § Gemensamma ärenden

Om ett ärende hör till två eller flera avdelningar eller verksamhetsenheter, ska ärendena beredas gemensamt och avgöras samtidigt, om inte detta medför menligt dröjsmål.

8 § Arbetsordning

Verket har en arbetsordning som innehåller närmare föreskrifter om verkets organisation, om ordnande av förvaltningen och gemensamma funktioner, om verkets verksamhetsställen, om grunderna för tillgången till verkets tjänster samt om beredning och avgörande av ärenden, till den del inte något annat föreskrivs någon annanstans i lag eller till den del det inte ska bestämmas om ärendena i arbetsordningen för en avdelning eller verksamhetsenhet. Verkets arbetsordning publiceras i Finlands författningssamling.

Avdelningarnas och verksamhetsenheternas arbetsordningar kan innehålla närmare föreskrifter om respektive avdelnings och verksamhetsenhetens funktionella och regionala enheter och övriga interna organisation och om ordnande av deras uppgifter enligt 3 § samt om beredning och avgörande av ärenden och om tjänstemännens uppgifter och placeringssort.

Generaldirektören beslutar om verkets arbetsordning. Avdelningschefen beslutar om avdelningens arbetsordning. Generaldirektören beslutar emellertid om förvaltningsavdelningens och verksamhetsenheternas arbetsordningar. Innan ett beslut om en arbetsordning fattas ska ärendet behandlas i verkets ledningsgrupp.

4 kap. Styrning

9 § Styrningen

Den allmänna administrativa styrningen av verket ankommer på finansministeriet, som också sköter styrningen av verkets förvaltning och andra gemensamma funktioner samt av andra åtgärder som behövs med tanke på en enhetlig verksamhet vid verket.

Verkets verksamhet styrs av justitieministeriet, inrikesministeriet, finansministeriet, undervisnings- och kulturministeriet, jord- och skogsbruksministeriet, arbets- och näringsministeriet, social- och hälsovårdsministeriet och miljöministeriet inom deras egna ansvarsområden (*sektorstyrande ministerium*).

Bestämmelser om förfarandena för sektorstyrning av verket får utfärdas genom förordning av statsrådet.

10 § Samordning av styrningen

Finansministeriet svarar för koordineringen och samordningen av styrningen och för de gemensamma administrativa uppgifter som ingår i styrningen.

För samordningen av planeringen och styrningen tillsätter finansministeriet för fyra år i sänder en samordningsgrupp, där de sektorstyrande ministerierna är företrädde. Samordningsgruppen har till uppgift att behandla ärenden som gäller ramförslag och budgetförslag och ärenden som gäller resultatavtal och ställningstagande till bokslut samt att behandla övriga strategiska riktlinjer och omfattande utvecklingsprojekt som gäller två eller flera avdelningar.

Finansministeriet kan också tillsätta andra grupper för att bereda och dra upp riktlinjer för de sektorstyrande ministeriernas gemensamma ståndpunkter i frågor som hör till styrningen.

Närmare bestämmelser om de grupper som tillsätts för samordning av styrningen och om deras uppgifter och förfaranden får utfärdas genom förordning av statsrådet.

11 § Ekonomiplanering

Finansministeriet svarar för samordningen och beredningen av de budgetförslag och ramförslag som gäller anslagen för verkets verksamhet som en del av det förslag som gäller ministeriets förvaltningsområde.

Varje sektorstyrande ministerium ska för finansministeriet lägga fram förslag i fråga om sitt ansvarsområde. Finansministeriet svarar för att lägga fram förslag i fråga om verkets organisation, förvaltning och andra gemensamma funktioner.

Om ministerierna inte kan enas om ett förslag som gäller olika ansvarsområden, ska finansministeriet bereda budgetförslaget för sitt förvaltningsområde i enlighet med det sektorstyrande ministeriets ståndpunkt.

Social- och hälsovårdsministeriet svarar för de uppgifter som avses i 1 mom. när det gäller ansvarsområdet för arbetarskydd.

12 § Resultatstyrning

De sektorstyrande ministerierna ska i samarbete med verket upprätta ett resultatavtal för verket.

Finansministeriet svarar för samordningen och beredningen av verkets resultatmål och för samordningen av resultatstyrningen.

Varje sektorstyrande ministerium svarar i fråga om sitt ansvarsområde för att för finansministeriet lägga fram förslag till innehåll i resultatavtalet. Finansministeriet svarar för att lägga fram förslag i fråga om verkets organisation, förvaltning och andra gemensamma frågor. Om ett sektorstyrande ministerium yrkar på det, ska det i resultatavtalet tas in ett separat avsnitt som gäller ansvarsområdet i fråga. Social- och hälsovårdsministeriet ska upprätta ett separat avsnitt om ansvarsområdet för arbetarskydd i verkets resultatavtal.

Om ministerierna inte kan enas om ett förslag som gäller olika ansvarsområden, ska finansministeriet ta in det sektorstyrande ministeriets förslag i resultatavtalet.

De sektorstyrande ministerierna ska upprätta ett ställningstagande till verkets bokslut. Finansministeriet svarar för samordningen av de sektorstyrande ministeriernas förslag till ställningstagande och för beredningen av ställningstagandet. Finansministeriet ska i ställningstagandet ta in ett separat avsnitt om ett ansvarsområde, om det sektorstyrande ministeriet yrkar på det eller om ministerierna inte kan enas om innehållet i ställningstagandet när det gäller olika ansvarsområden.

5 kap. Bestämmelser om verkets särskilda uppgifter

13 § Regionalt beredskapssamarbete

Verket har till uppgift att organisera det regionala beredskapssamarbetet inom samarbetsområdena för beredskapen. Med *samarbetsområden för beredskapen* avses områden som geografiskt överensstämmer med de samarbetsområden som avses i 35 § i lagen om ordnande av social- och hälsovård (612/2021).

Verket svarar för det regionala beredskapssamarbetet genom att

- 1) organisera det regionala prognostiseringsarbetet till stöd för beredskapen,
- 2) utveckla regionala riskbedömningar och samordna de regionala riskbedömningarna,
- 3) främja beredskapsplaneringen hos aktörerna i områdena,
- 4) ordna beredskapsövningar till stöd för den regionala beredskapen,
- 5) ordna regionala försvarskurser,
- 6) bevaka den regionala beredskapen,
- 7) ordna annan regional samverkan.

Verket ska tillsätta regionala beredskapskommittéer, som ska biträda verket vid planering, utveckling och bevakning av det regionala beredskapssamarbetet. Närmare bestämmelser om tillsättandet av de regionala beredskapskommittéerna och om kommittéernas sammansättning och uppgifter får utfärdas genom förordning av statsrådet.

Myndigheter och enskilda som sköter en offentlig förvaltningsuppgift får oberoende av 24 § 1 mom. 5, 7, 8, 9 och 10 punkten i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) lämna verket och regionala beredskapskommittéer de uppgifter som är nödvändiga för deras skötsel av de uppgifter inom det regionala beredskapssamarbetet som föreskrivs i denna lag.

14 § Bedömning av tillgången till grundläggande tjänster samt stöd till beredskapsplaneringen

Avdelningen för småbarnspedagogik, utbildning och kultur har till uppgift att bedöma tillgången till grundläggande tjänster och stödja beredskapsplaneringen inom sitt ansvarsområde.

15 § Nämnder och andra organ

Vid avdelningen för social- och hälsovård finns en nämnd för tillsyn över yrkesutbildade personer inom social- och hälsovården och en nämnd för abort- och steriliseringsärenden.

I anslutning till avdelningen för social- och hälsovård finns en självständig adoptionsnämnd och en självständig nationell kommitté för medicinsk forskningsetik.

Bestämmelser om adoptionsnämnden finns i adoptionslagen (22/2012). Bestämmelser om den nationella kommittén för medicinsk forskningsetik finns i lagen om klinisk prövning av läkemedel (983/2021), och bestämmelser om dess fristående sektion för ändringssökande för medicinsk forskningsetik finns i lagen om medicinsk forskning (488/1999).

Nämnden för tillsyn över yrkesutbildade personer inom social- och hälsovården behandlar och avgör, i fråga om yrkesutbildade personer inom socialvården och hälso- och sjukvården som verket enligt lagen om yrkesutbildade personer inom socialvården (817/2015) och lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården (559/1994) ska utöva tillsyn över, ärenden som gäller begränsning och förverkande av en yrkesutbildad persons rätt att utöva social- och hälsovårdsyrken, återkallande av tillstånd att utöva social- och hälsovårdsyrken samt förbud att använda en yrkesbeteckning för en yrkesutbildad person, när ärendet inte har inletts på ansökan av den yrkesutbildade personen själv, liksom även ärenden som gäller återfående av rätt att utöva social- och hälsovårdsyrken, tillstånd att utöva social- och hälsovårdsyrken och rätt att använda en yrkesbeteckning samt disciplinära ärenden. Nämnden för abort- och steriliseringsärenden behandlar och avgör de ansökningsärenden om avbrytande av havandeskap och sterilisering som verket enligt lagen om avbrytande av havandeskap (239/1970) och steriliseringslagen (283/1970) ska sköta.

Social- och hälsovårdsministeriet tillsätter, på föredragning av verkets avdelning för social- och hälsovård, nämnden för tillsyn över yrkesutbildade personer inom social- och hälsovården och nämnden för abort- och steriliseringsärenden för fyra år åt gången. Varje medlem i nämnderna ska ha en eller flera personliga suppleanter. Föredragande och sekreterare vid nämnderna är tjänstemän förordnade av avdelningen för social- och hälsovård.

Nämnden för tillsyn över yrkesutbildade personer inom social- och hälsovården ska ha en ordförande som är tjänsteman vid verket samt ett behövligt antal övriga medlemmar. Av medlemmarna ska en företräda medicinsk sakkunskap, en juridisk sakkunskap och en sakkunskap i socialvård. Dessutom ska det i nämnden finnas företrädare för sakkunskap inom varje bransch där de yrkesutövare vilkas ärenden behandlas i nämnden är verksamma. Nämnden avgör ärenden i en sammansättning med ordföranden och minst fyra medlemmar. Vid avgörande av ett ärende ska en av medlemmarna företräda medicinsk sakkunskap, en juridisk sakkunskap och en sakkunskap i socialvård samt en den bransch som ärendet i fråga gäller.

Nämnden för abort- och steriliseringsärenden ska ha en ordförande som är tjänsteman vid verket samt tre övriga medlemmar. Av medlemmarna ska en företräda juridisk sakkunskap, en medicinsk sakkunskap och en sakkunskap i socialvård. Nämnden är beslutsför när den är fulltalig. Nämnden ska vid behov höra sakkunniga i psykiatri, obstetrik och medicinsk genetik.

Nämndernas och organens medlemmar har rätt till skäligt arvode och ersättning för resekostnader, för vilka finansministeriet fastställer grunderna. Närmare bestämmelser om fastställandet av grunderna får utfärdas genom förordning av statsrådet.

16 § Nämndernas elektroniska sammanträden

Nämnderna kan fatta beslut i och annars behandla ärenden som ankommer på dem vid ett sammanträde som helt eller delvis hålls i en elektronisk miljö (*elektroniskt sammanträde*). Vid elektroniska sammanträden ska nämnden sörja för informationssäkerheten och för att utomstående inte har tillgång till sekretessbelagda uppgifter.

Ett elektroniskt sammanträde förutsätter att sammanträdet ordförande och sekreterare på ett tillförlitligt sätt kan verifiera vem som deltar i sammanträdet och att den som deltar i sammanträdet kan följa sammanträdet och delta i behandlingen av ärendena.

6 kap. Tillsättning av tjänster samt särskilda behörighetsvillkor

17 § Tillsättning av tjänsten som generaldirektör

Statsrådet utnämner verkets generaldirektör på framställning av finansministeriet.

18 § Tillsättning av tjänsterna som avdelningschef

Statsrådet utnämner chefen för en avdelning på framställning av det ministerium till vars ansvarsområde avdelningens uppgifter huvudsakligen hör. Det ministerium som gör framställningen ska före beslutet höra verkets generaldirektör och de andra ministerier till vars ansvarsområde avdelningens uppgifter hör. Tjänsterna som avdelningschef, med undantag för tjänsten som avdelningschef för arbetarskyddsavdelningen, tillsätts för en tid av fem år, om det inte av särskilda skäl finns grund för att en tjänst tillsätts för kortare tid. Särskilda behörighetsvillkor för tjänsterna som avdelningschef är de särskilda behörighetsvillkor som föreskrivs i 8 § 2 mom. i statstjänstemannalagen (750/1994). Det ministerium som gör framställningen ska före utnämningen be om finansministeriets utlåtande om avdelningschefens lön.

Bestämmelser om benämningen avdelningschef får utfärdas genom förordning av statsrådet.

19 § Tillsättning av tjänsterna som enhetschef och av övriga tjänster vid avdelningarna samt anställning av övrig personal

Verkets generaldirektör utnämner chefen för en enhet enligt 4 § 1 mom. som är direkt underställd en avdelningschef efter föredragning av avdelningschefen eller den som avdelningschefen förordnat. Särskilda behörighetsvillkor för tjänsterna som chef för en enhet som är direkt underställd en avdelningschef är högre högskoleexamen, förtrogenhet med tjänstens uppgiftsområde och i praktiken visad ledarförmåga. Avdelningschefen utnämner de övriga tjänstemännen inom sin avdelning och anställer övrig personal. Avdelningschefen för arbetarskyddsavdelningen utnämner enhetscheferna och de övriga tjänstemännen inom sin avdelning och anställer övrig personal.

Bestämmelser om särskilda ytterligare behörighetsvillkor för tjänsterna som enhetschef får utfärdas genom förordning av statsrådet.

20 § Avgörande av ärenden som gäller förordnande till uppdraget som direktör för en verksamhetsenhet samt tillsättning av övriga tjänster vid verksamhetsenheterna och anställning av övrig personal

Finansministeriet avgör ärenden som gäller förordnande till uppdraget som direktör för en verksamhetsenhet på framställning av verkets generaldirektör eller den som generaldirektören förordnat. Direktörerna för en verksamhetsenhet förordnas till uppdraget för en tid av fem år, om det inte av särskilda skäl finns grund för att en direktör för en verksamhetsenhet förordnas för kortare tid. Särskilda behörighetsvillkor för direktörerna för en verksamhetsenhet är högre högskoleexamen, förtrogenhet med tjänstens uppgiftsområde och i praktiken visad ledarförmåga. Generaldirektören utnämner de övriga tjänstemännen inom verksamhetsenheterna och anställer övrig personal.

21 § Behörighet att utnämna tjänstemän som inte hör till en avdelning eller verksamhetsenhet samt anställning av övrig personal

Generaldirektören utnämner de tjänstemän som inte hör till en avdelning eller verksamhetsenhet och anställer övrig personal, om inte något annat bestäms i verkets arbetsordning.

Bestämmelser om särskilda behörighetsvillkor för och benämningar på övriga tjänster vid verket får utfärdas genom förordning av statsrådet.

7 kap. Särskilda bestämmelser

22 § *Behandling av förvaltningsklagan över verket eller dess tjänstemän*

En förvaltningsklagan till verket över verkets eller dess tjänstemäns verksamhet avgörs av generaldirektören. I verkets arbetsordning kan det bestämmas att en förvaltningsklagan som gäller någon av verkets avdelningar eller verksamhetsenheter eller dessas tjänstemän dock ska avgöras av avdelningschefen eller direktören för verksamhetsenheten i fråga. En förvaltningsklagan som gäller en avdelningschef eller direktör för en verksamhetsenhet ska dock avgöras av generaldirektören. En förvaltningsklagan till verket över generaldirektörens verksamhet avgörs av finansministeriet.

En förvaltningsklagan till verket över arbetarskyddsavdelningens eller dess tjänstemäns verksamhet avgörs av avdelningschefen för arbetarskyddsavdelningen. En förvaltningsklagan till verket som gäller avdelningschefen för arbetarskyddsavdelningen ska avgöras av social- och hälsovårdsministeriet.

En förvaltningsklagan till ministerierna över verkets eller dess tjänstemäns verksamhet ska behandlas och avgöras av det ministerium till vars ansvarsområde det ärende hör som förvaltningsklagan avser. Ministeriet kan överföra en förvaltningsklagan som inte gäller verkets generaldirektör eller avdelningschefen för arbetarskyddsavdelningen till verket för behandling och avgörande.

23 § *Utomstående experter*

Verket kan för viss tid utnämna utomstående experter som företräder den sakkunskap som behövs för utförandet av uppdrag inom ansvarsområdet för social- och hälsovård och inom småbarnspedagogiken samt ingå förvaltningsavtal enligt 3 § i förvaltningslagen (434/2003) med myndigheter, sammanslutningar och enskilda personer om utförande av enskilda expertuppdrag inom ansvarsområdet för verkets räkning.

Bestämmelser om utomstående experters medverkan i inspektioner utfärdas separat.

Verket kan oberoende av sekretessbestämmelserna bevilja de utomstående experter och de myndigheter, sammanslutningar och personer som avses i 1 mom. tillstånd att få uppgifter som är nödvändiga för utförandet av deras uppdrag enligt det momentet. De som utför expertuppdrag i enlighet med 1 mom. är personuppgiftsbiträden för verkets räkning.

På experter tillämpas bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar.

Bestämmelser om skadeståndsansvar finns i skadeståndslagen (412/1974).

Bestämmelser om kallande av utomstående experter, om de krav som gäller dem och om deras skyldigheter utfärdas genom förordning av statsrådet. Utomstående experter har rätt till skäligt arvode och ersättning för resekostnader, för vilka finansministeriet fastställer grunderna. Närmare bestämmelser om fastställandet av grunderna får utfärdas genom förordning av statsrådet.

24 § *Företrädande av staten*

Verket kärar och svarar på statens vägnar samt bevakar vid domstolar och andra myndigheter statens rätt och fördel i alla ärenden som hör till verkets ansvarsområde samt annanstans än i landskapet Åland även i sådana ärenden för vilka ingen behörig myndighet särskilt har angetts i lag, om inte ärendet sköts av en företrädare för det sektorstyrande ministeriet.

25 § *Tillsynen över arbetarskyddet*

Social- och hälsovårdsministeriet utövar tillsyn över efterlevnaden av arbetarskyddsbestämmelserna vid verket.

Social- och hälsovårdsministeriet kan med tanke på tillsynen enligt 1 mom. förordna en inspektör vid verkets arbetarskyddsavdelning till uppgiften att utföra tillsyns- och inspektionsuppdrag hos verket. På den inspektör vid verket som förordnats att utföra tillsyns- och inspektionsuppdrag tillämpas inte 28 § 1 mom. 4 punkten i förvaltningslagen.

Social- och hälsovårdsministeriet är oberoende vid skötseln av tillsynsuppdrag som avses 1 mom.

Vad som någon annanstans i lag föreskrivs om verkets uppgifter som arbetarskyddsmyndighet ska tillämpas på social- och hälsovårdsministeriet i situationer där verket är part i ett ärende eller som annars gäller verket självt.

26 § Överföring av uppgifter av biträdande art till privata aktörer

Verket kan genom förvaltningsavtal enligt 3 § i förvaltningslagen överföra sådana uppgifter av biträdande art inom ärendehantering som hänför sig till verkets uppgifter enligt 3 § i denna lag till privata aktörer som har tillräckliga tekniska förutsättningar och tillräckligt kunnande för att sköta sådana uppgifter. Uppgifter av biträdande art är mottagning och sortering av anmälningar och andra handlingar som ges in till verket samt elektronisk lagring av handlingar och registrering av uppgifter som ingår i dem i arbetskönen till ärendehantering. De som utför uppgifter av biträdande art är personuppgiftsbiträden för verkets räkning.

Bestämmelser om den offentliga förvaltningens gemensamma stödtjänster för e-tjänster finns i lagen om förvaltningens gemensamma stödtjänster för e-tjänster (571/2016).

På en person som sköter uppgifter av biträdande art tillämpas bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar när personen sköter dessa uppgifter. Bestämmelser om skadeståndsansvar finns i skadeståndslagen.

27 § Produktion av informationssystemtjänster och andra tjänster

Utvecklings- och förvaltningscentret kan med stöd av avtal producera informationssystemtjänster för verket och sköta uppgifter som främjar digitaliseringen av tjänsterna samt producera tjänster för behandling och arkivering av handlingar och datamaterial för verket.

28 § Avgiftsbelagda prestationer

Bestämmelser om de allmänna grunderna för när statliga myndigheters prestationer ska vara avgiftsbelagda och för storleken av de avgifter som tas ut för prestationerna samt om övriga grunder för avgifterna finns i lagen om grunderna för avgifter till staten (150/1992).

Bestämmelser om avgifterna för verkets prestationer utfärdas genom förordning av statsrådet.

29 § Ändringssökande

Om inte något annat föreskrivs i någon annan lag, får verkets beslut överklagas genom besvär hos förvaltningsdomstolen på det sätt som föreskrivs i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019). Förvaltningsdomstolens beslut får överklagas genom besvär endast om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd.

8 kap. Ikraftträdande och övergångsbestämmelser

30 § Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 20 .

Genom denna lag upphävs lagen om regionförvaltningsverken (896/2009) och lagen om Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården (669/2008).

En hänvisning i någon annan lag eller förordning till regionförvaltningsverket, Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården, Social- och hälsovårdens produkttillsynscentral eller Rättsskyddscentralen för hälsovården avser efter ikraftträdandet av denna lag verket. Uppgifter enligt 3 § i denna lag som i någon annan lag eller förordning ålagts länsstyrelsen, den regionala miljöcentralen, miljötillståndsverket, arbetarskyddsdistriktets arbetarskyddsbyrå eller arbetarskyddsmyndigheten ankommer på verket.

31 § Övergångsbestämmelser om tillstånd, registreringar och anmälningar

Tillstånd som beviljats av, beslut som fattats av, registreringar som gjorts av och anmälningar som gjorts till regionförvaltningsverken och Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården före ikraftträdandet av denna lag förblir i kraft i den form de har vid lagens ikraftträdande.

32 § Övergångsbestämmelser om avtal, förbindelser och anhängiga ärenden

Om inte något annat föreskrivs någon annanstans i lag, övergår ärenden som är anhängiga vid regionförvaltningsverken och Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården samt ingångna avtal och förbindelser liksom de rättigheter och skyldigheter som följer av dem till verket vid ikraftträdandet av denna lag.

De anhängiga ärenden och de ingångna avtal och förbindelser liksom de rättigheter och skyldigheter som följer av dem som krävs för skötseln av de uppgifter som övergår till verket från ansvarsområdet för miljön och naturresurserna vid närings-, trafik- och miljöcentralen och från närings-, trafik- och miljöcentralernas samt arbets- och näringsbyråernas utvecklings- och förvaltningscenter övergår till verket vid ikraftträdandet av denna lag.

De arkiv, register och datamaterial som uppkommit före ikraftträdandet av denna lag och som är nödvändiga för skötseln av de uppgifter som avses i 1 och 2 mom. övergår till verket, om det inte med stöd av denna lag eller någon annan lag särskilt avtalas något annat när det gäller ansvar och skyldigheter i fråga om dem.

De avtal och förbindelser som avses i 1 och 2 mom. övergår dock till verket endast om inte något annat följer av deras innehåll.

33 § Övergångsbestämmelser som gäller personalens ställning

Bestämmelser om tjänstemännens ställning finns i 5 a–5 c § i statstjänstemannalagen. De paragraferna tillämpas även på anställda i arbetsavtalsförhållande.

Finansministeriet kan före ikraftträdandet av denna lag inrätta tjänsten som verkets generaldirektör och tjänsten som avdelningschef för arbetarskyddsavdelningen vid finansministeriet, därifrån tjänsterna överförs till verket vid ikraftträdandet av denna lag. Finansministeriet kan före ikraftträdandet av denna lag vid behov dessutom inrätta de tjänster som är nödvändiga för att verket ska kunna inleda sin verksamhet och utnämna tjänstemännen när tjänsterna första gången tillsätts, varefter tjänsterna överförs till verket vid ikraftträdandet av denna lag. Det sektorstyrande ministerium till vars ansvarsområde en avdelnings uppgifter huvudsakligen hör kan inrätta tjänsten som avdelningschef vid ministeriet, därifrån tjänsten överförs till verket vid ikraftträdandet av denna lag.

34 § Övergångsbestämmelser som gäller ändringssökande

Ändring i ett beslut som har fattats före ikraftträdandet av denna lag söks enligt de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

På behandlingen vid ändringssökande av ärenden som är anhängiga vid en domstol vid ikraftträdandet av denna lag tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

Om en domstol upphäver ett beslut som har fattats före ikraftträdandet av denna lag och återförvisar ärendet att i dess helhet behandlas på nytt, ska ärendet behandlas och avgöras i enlighet med denna lag.

35 § Övergångsbestämmelse som gäller vissa nämnders mandatperiod

Den nämnd för tillsyn över yrkesutbildade personer inom social- och hälsovården och den nämnd för abort- och steriliseringsärenden som tillsatts med stöd av 4 § 1 mom. i statsrådets förordning om Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården (676/2008) som var i kraft vid ikraftträdandet av denna lag får fortsätta till utgången av sin mandatperiod med den sammansättning som gällde vid ikraftträdandet av lagen.

36 § Tillämpning av en upphävd lags bestämmelse om utlämnande av uppgifter i vissa av uppgifterna vid avdelningen för social- och hälsovård

I de uppgifter för tillsyn över yrkesutbildade personer inom social- och hälsovården som verkets avdelning för social- och hälsovård sköter tillämpas 6 § i den upphävda lagen om Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården, sådan paragrafen lyder i lagarna 292/2018 och 593/2022.